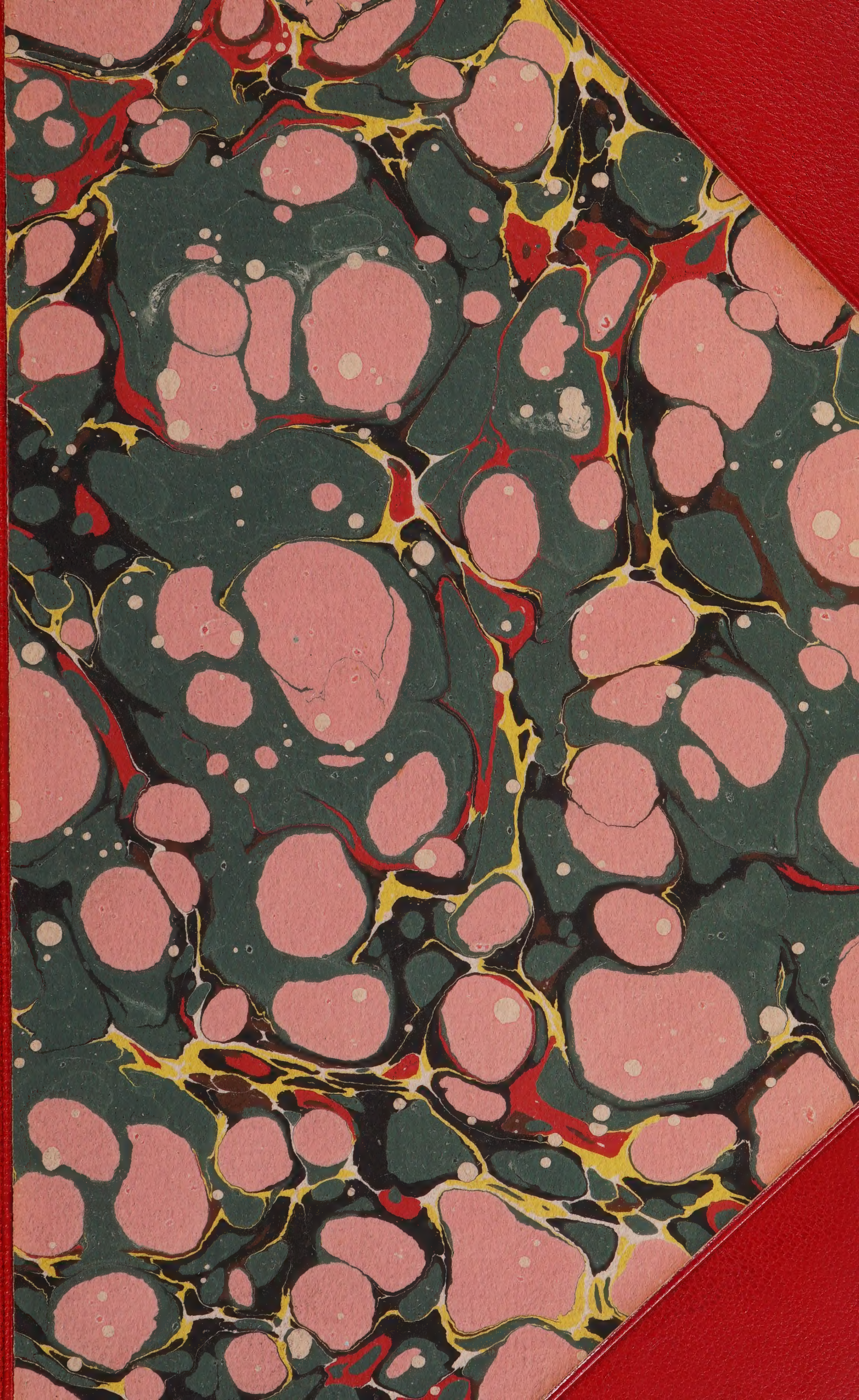

MARTI, Bartholomé

Q. D. B. V.

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA, EXHIBENS CASUM DE CHOREA S. VITI,

QUAM,
DUCE ET AUSPICE NUMINE SUPREMO,
EX
DECRETO ET AUTHORITATE
GRATIOSÆ FACULTATIS MEDICÆ,
IN
CELEBERRIMA ARGENTINENSIUM
UNIVERSITATE,
PRO
SUMMIS IN MEDICINA
HONORIBUS ET PRIVILEGIIS
DOCTORALIBUS
RITE CAPESSENDIS,
Ad D. XVI. Septembris Anno MDCCXXX.
SOLENNI ERUDITORUM EXAMINI
ſubmittit

BARTHOLOMÆUS MARTINUS,
Helvet. Glaronenſis.

ARGENTORATI,
Typis SIMONIS KÜRSNERI, Cancell. Typogr.

VIRIS,

AMPLISSIMIS, NOBILISSIMIS, CONSULTISSIMIS ET SPECTATISSIMIS,

DNO. JOH. HENRICO MARTINO,

Præfectura Comitatus Reinthalensis antehac magna cum dexteritate & laude defuncto, nunc Inclytæ Glaronensium Reipublicæ Pro-Consuli Gravissimo ac Prudentissimo, & Liberæ sic dictæ Provinciæ Præfecto Spectatissimo, Patrono, Patrueli & Fautori suo, omni honoris & observantiæ cultu ad aras usque prosequendo.

DNO. JOH. MARTINO,

Laudatæ Glaronensium Reipublicæ, Quinqueviro Meritissimo, h. t. vero Comitatus Werdenbergensis & Ducatus Warthauensis Præfecto Dignissimo, Parenti suo Dilectissimo, filiali obsequio & amore æviternum colendo.

Hasce primitias suas cum omnigena felicitatis voto, qua par est reverentia & observantia dedicat, consecrat & inscribit.

AUTHOR

PROOEMIUM.

Omo, qui ab Omnipotente Creatore ſummis præ aliis animantibus exornatus fuit prærogativis atque beneficiis, tot tantaque deplorando lapſu ſibi contraxit mala, ut meritas peccati pœnas & contumaciæ mulctas, ut etiam ingenti ea, qua antea fruebatur felicitate deturbatus, vita nunc miſerrime variis ærumnis & calamitatibus onuſta illi ſit agenda. Quis autem omnibus afflictionibus & morbis non ſolum in corpus, ſed & animam tyrannidem ſuam exercentibus enumerandis par eſſet? brevitatis hinc gratia mittentes

omnes alios atroces affectus, diris ſymptomatibus & miris dolorum cruciatibus indeſinenter fere humanam progeniem vexantes, ſolummodo nos convertimus ad accuratiorem contemplationem convulſionum, & paulo majori cum ſtudio ac diligentia inquirimus in diverſas illarum ſpecies nulli ætati parcentes, & artus concutiendo, vario modo diſtorquendo, oculos circumvolvendo, triſte ſæpius ſpectaculum intuentibus exhibentes. De iis ſane integra con-conſcribere poſſemus volumina, inter illas vero haud ultimo recenſeri meretur loco ea ſpecies, quæ alias etiam ſub nomine Choreæ S. Viti venire ſolet, qua affecti, uti ex ſequentibus patebit, miris geſticulationibus adſtantes non ſolum in admirationem rapiunt, ſed & tum peritis, tum imperitis terrorem incutiunt. De qua ægritudine, quantum pro exiguo ingenii modulo, ut & temporis, cujus premor anguſtia, licitum erit agere, &

vires meas experiri animo quidem proposueram; ad quod non parum incitatus partim quia mihi contigit talem ægrum invisere, & cuncta occurrentia phænomena observare, partim quia pauciores hactenus hoc argumentum prolixe pertractarunt; sed contemplando tenuitatem meam & materiæ explicandæ difficultatem perterritus à proposito meo fere iterum destiteram, nisi benevolentia Lectoris fretus fuissem, quem proinde submisse etiam atque etiam rogo, ut juvenilibus his meis conatibus ignoscat, & paucas has rudi Minerva & festinante calamo parum solide elaboratas pagellas benigno animo & oculis intueatur. Itaque favente S. S. gratia rem aggredior, faxit interea Divina Clementia, ut conamina hæc cedant in Nominis Sui gloriam & proximi aliquale commodum.

HISTORIA.

NNO 1726. menſe Septembri cum Dieſſenhofii apud Virum Celeberr. & Practic. feliciſſimum D. D. BRUNNERUM artis medicæ excolendæ gratia degiſſem, ſequens caſus ſeſe obtulit. Lanionis filia, decem circiter annos nata, habitu corporis laxo & ſpongioſo, conſtitutionis teneræ, ſtaturæ pro ætate ſat proceræ a nimia (uti confeſſa eſt) commeſſatione fructuum horæorum male ſe habere cœpit, & primo quidem conqueſta eſt de dolore ventriculi & anxietate præcordiorum, unde juſſu Matris in lectum ſe recepit, ſed ibidem non ultra quadrantem horæ commorata, ex improviſo in hypocauſtum & quidem ſaltando redibat. Ubi varias pedibus manibusque, imo toto corpore inſtituebat geſticulationes, tanta cum celeritate, ut Geſticulator etiam exercitatiſſimus, ſimili ſive totius corporis ſive membrorum tantummodo aliquorum commotione flexioneque eam imitari vix potuiſſet; interdum enim plane mirandos ſaltus ad diſtantiam plurium pedum fecit, ſæpius aliquamdiu in uno eodemque loco perſtans ad magnam altitudinem tunc ſaliendo pertingebat, pedibus humum nonnunquam contudit, & ubi a matre, iſto inſolito ſpectaculo vix non exanimata, in lectum deducta fuit, eosdem geſtus aliquamdiu continuare conabatur, ita ut vi in lecto detinenda fuerit, interim præſente paroxyſmo, qui periodicus erat, ſingulis diebus aliquoties rediens, & per dimidium horæ, diutius interdum durans, tanto pollebat membrorum robore, ut a viris robuſtis lecto coërceri vix potuerit. Cum tamen ſemper finito illo de maxima querebatur artuum laſſitudine, & tanta debili-

bilitate, ut extra insultus tempus è lecto surgere haud valuerit; præterea si poculum potu repletum imprimis durante paroxysmo in manus ei porrigebatur, mille gesticulationes exhibuit, priusquam ori admovit, & liquida avide licet petens deglutire minime potuit, sed statim suborta tussi per nares aut os constanter rejecit; cœterum tamen mente semper bene constabat, & finito paroxysmo ante actorum exacte recordabatur, nec quicquam insipienter aut delire loquebatur; interim Parentes de salute infantis admodum anxii, morbum istum insolitis symptomatibus stipatum veneficis (pro more vulgi, qui quoties aliquid, quod captum superat accidit, id statim dæmoni vel, ut Cl. Willis ait, aniculæ insonti in vicinia forte degenti adscribunt) imputantes, auxilium Brunneri implorabant, qui pro sua in medicina dexteritate morbum debitis profligens remediis, illam sanitati pristinæ restituit, ita ut hodiernum ad usque diem vitam, quantum equidem mihi notum, incolumem degat.

§ I.

EX recensita morbi historia clare elucescit, fuisse illam convulsionum speciem, quæ vulgo Chorea & Saltus S. Viti S. Veits Tantz/ ab aliis etiam morbus S. Modesti, à Paracelso vero Chorea lasciva appellatur. Priusquam autem ad ejus explicationem progredimur, paucis Etymologiam hujus affectus contemplari ratum duximus. Chorea itaque dirivatur a vocabulo græco χορεία, quod communiter illam motionem pedum & corporis ad rhytmum & legem musicam denotare videtur, quæ saltatio alias dicitur, & quia ægri superius narrata convulsionum specie vexati, membra certo

 respe-

respectu, etiam absque musices sono saltantium instar movent, & choreas quasi ducunt, ideo & inde nomen Choreæ sive Saltus ei impositum, Sancti Viti vero, à Sancto quodam hujus nominis Viro, de quo traditur, quod S. Vitus & plagæ & pœnæ loco hunc hominibus morbum immittat, aut imprimis quod hujus Sancti intercessione homines isto morbo laborantes liberati fuerint, unde variis in locis Sacella Divo isti fuerunt exstructa, ad quæ certo anni tempore multitudo muliercularum tripudiantium confluxerat, ut ejus Divi ope per continuos fere saltus à morbis liberaretur, sic Joh. Rudolph. Camerar. (a) sacelli S. Vito dicati in Dreselhausen dictionis Rechbergensis non procul á Geißlingen, prope Weissenstein in finibus Ulmensium siti mentionem facit. Cujus itidem Georg. Horstius (b) meminit. Phil. Camerar. (c) suo adhuc tempore tale sacellum in monte prope Ravenspurgum, nomen à Sancto isto Viro habens monstratum fuisse perhibet. A Paracelso autem Chorea lasciva nominatur, quia crediderat, eam a solo imaginationis vitio provenire.

§. II.

Variæ & differentes hujus saltus à quibusdam Authoribus narrantur species, dum aliam dicunt esse idiopathicam, aliam symptomaticam, aliam naturalem à causis naturalibus provenientem, aliam supernaturalem a diabolo vel sagis (uti putant) excitatam. Ad

(a) in Syllog. memorabil. med. & natur. arcan. Cent. X. p. 74.
(b) Lib. 2. obs. 45.
(c) Horar. Succis. Cent. 2. c. 81.

Ad quam merito refertur ea, quæ ſedecim viris & tribus fœminis in cœmiterio choreas ducentibus ex imprecatione ſacerdotis anno 1012. accidiſſe perhibetur ex Vincentio Belvacenſi. Aliam conſtituunt continuam à principio morbi ad finem usq; durantem, ubi ægri continuo, niſi per inevitabilem dormiendi neceſſitatem aliquando interpellantur, ſaltare geſtiunt, uti ex obſervatione (d) FELIC. PLATERI de fœmina quadam Baſilienſi, per integrum fere menſis ſpatium publico loco tripudiante (e) annotata apparet; talis etiam fuit chorea St. Viti, quæ anno 1374. inſtar peſtis per quatuor annos graſſata eſt. Aliam periodicam & plane convulſivam per certa vel incerta temporis intervalla redeuntem. Cui, quia & ea in præcedentibus à nobis annotata ſaltus ſpecies annumerari meretur, ideo reliquas omnes ſicco tranſeuntes pede, de hac ſola, quantum anguſti temporis cancelli permittunt, agere nobis propoſuimus.

§. III.

Definiri autem poteſt hic morbus, quod ſit convulſionum ſpecies varia membrorum contorſione, & ſaltantium inſtar commotione ægrum exercens, diverſis à cauſis proveniens.

§. IV.

Exhibita morbi definitione, nunc contemplanda occurrunt ſigna, quibus dignoſcatur ab aliis convulſivis affectibus. Et I.mo quidem ab Epilepſia in eo, quod inſultu epileptico æger ſubito amiſſis

(a) in obſervat. Lib. 1. Cap. 3.

missis omnibus sensibus externis & internis prosternitur, cum stridore dentium, contractione pollicum, spuma oris, & aliis diris symptomatibus, secus autem incipit paroxysmus choreæ S. Viti; & licet epileptici, durante paroxysmo, miras interdum gesticulationes instituant, ita ut nulla fere corporis inflexio vel positura noscatur, teste Graviss. Cl. BOERHAAV. (a) quam inflexionem non exhibent, finito tamen illo æger etiamsi perfecte iterum sui compos, minime in paroxysmo actorum recordatur, cujus contrarium in Chorea S. Viti observatur. 2.do à Catoche sive Catalepsi, qua correpti repente immoti, nec sentientes illum corporis statum retinent, quem primo momento accedentis morbi habebant. 3.tio ab aliis convulsionum speciebus v.g. Emprosthotono, Opisthotono & Tetano, in eo, quia in illis non repetitis vicibus nunc totum corpus nunc membra quædam eriguntur vel inflectuntur, nec tam differentes mutationes & agitationes deprehenduntur, uti in saltu S. Viti, sed tantummodo per spasmum musculi cervicem & dorsum retro flectentes ita contrahuntur, ut pedes & caput posterius fere jungantur, uti in Opisthotono, vel caput & pedes antrorsum flectantur, uti in Emprosthotono, vel denique corbus æqualiter fere obrigescat, & in longitudinem quasi extendatur, ut in Tetano, de quibus prolixius evolvi meretur Cl. ZWINGERUS (b) & alii, 4.to à Tarantismo sive illo morbo, qui ictu Animalculi, de genere phalangiorum, in Apulia copiose provenientis, arva incolentis & viatoribus tempore præcipue messis, messoribus insidias struentis, magnitudine

(a) in Aphorism. de cognosc. & curand. morb.
(b) in Theatr. Prax. p. m. 279.

dine circiter glandem æquantis, octo pedibus & totidem oculis instructi, differentis coloris, tela texentis &c. Tarantula dicti infligitur, & 1.mo quidem respectu causæ, quæ est Tarantula, alia plane Chorea S. Viti. 2do ratione symptomatum quæ in pluribus differunt ab illis in saltu Viti; nam tarantula demorsi, paulo post humi concidunt, ut semimortui, cum sensuum & virium jactura, difficili, interdum luctuosa respiratione, ac diu jacent velut exanimes, nec surgunt, nec saltare incipiunt, nisi prius audito à citharœdis musices & quidem (ut contendunt) colori ac genio tarantulæ convenienti sono, ubi dein saltationem ad plures horas imo dies protrahunt, nec unquam tamen sine instrumentis musicis saltant, in quibus si aliquam dissonantiam percipiunt, vehementibus illico suspiriis affliguntur. 3^{tio} respectu effectuum, quia morsu Tarantulæ ægri in præsentaneum plerumque vitæ periculum (ni mature musica succurratur) præcipitantur, & tandem 4to curationis modo, quæ in tarantismo vix aliter succedit quam musica, uti Cl. BAGLIVUS (a) fusius annotavit, cum e contra in ista specie saltus Viti, de qua agimus, uti non ad musices sonum saltationem instituunt, ita etiam illa in curatione vix quicquam efficitur, sed alia plane medendi requiritur methodus.

§. V.

Tradita morbi diagnosi, cum recta causarum agnitio, medentibus ferè idem quod naucleris nautica pyxis præstat, & plurimum ad curationem contribuat

B tribuat

(a) In Dissertat. de morsu Tarantulæ.

tribuat, ideo & nobis incumbit ſeria tam proximæ, quam remotarum cauſarum indagatio; proximam igitur quod attinet, illa meritò derivatur ab inordinato influxu liquidi nervei alternatim in muſculos antagoniſtas, proveniente ab irritatione fibrillarum nervearum.

§. VI.

Naſcitur autem hæc cauſa proxima ex aliis, iisque diverſiſſimis cauſis, quæ commodè tamen dividuntur, vel in remotas corpori inhærentes & prædiſponentes dictas, ac procatarcticas; prædiſponentes autem dicuntur illæ, quæ corpus ita mutant, ut aptum reddatur ſuſcipiendi morbum, ſi alia ſc. procatarctica, quæ eam in actum deducat, accedit. Inter illas igitur primo loco recenſeri poteſt hæreditaria diſpoſitio, ſi nimirum talibus parentibus procreati, qui ſimilibus convulſivis motibus erant vexati, nam Parentum morbos ſæpius in liberos transmigrare & per ſucceſſionem quaſi tradi, quotidiana docet experientia. 2do tenera nimis & imbecillis nervorum ſtructura, quæ, quia ſenſibilior, facilius etiam irritatur, & ad ſpasmodicas tales contractiones ſtimulatur uti à Cl. FR. HOFFMANN. (a) optime demonſtratur. 3tio Laxitas nimia viſcerum chylificationi inſervientium. 4to dyſcraſia humorum qualiscunque.

§. VII.

Inter Cauſas autem procatarcticas primo loco ponendus aër, de quo & in vulgus notum, quanta mala,

(a) in Med. Rational. Syſtem. tom. 2do.

la, si qualitate quacunque noxia imbutus, masticatis & deglutitis cibis permixtus, aut per quascunque vias interiora corporis subiens inferre queat, imprimis infestus generi nervoso, de quo proin jam Medicorum Parens, Divus ille HIPPOCRATES (a) bene dixerat, eum esse maximum auctorem & dominum in omnibus, quæ corpori accidunt. 2.do ingesta, jam vitiosa qualitate, ut sunt fructus horæi non sat maturi imbuta, si adhuc majori quantitate, quam ut à ventriculo & concurrentibus ad digestionis opus humoribus subigi possunt, assumuntur, 3.tio retenta, quæ excernenda fuissent. 4to animi pathemata, ira, mœror, timor, tristitia &c. Quæ in infantibus hujus ætatis præposteræ disciplinæ scholasticæ rigidiori ac insuetæ subjectis præcipue deprehenduntur; quanta autem illa non solum infantibus, sed & adultis inferant mala, quotidiana docet experientia, & de illis consuli potest Cel: BOERHAAV. (b) 5.to Vermes, vel in intestinis aut ventriculo stabulantes, atque rosione sua systema nervosarum partium graviter irritantes talem morbum procreare valent, uti apparet (c) ex *Actis Berolinensium.*

§ VIII.

Exhibitis morbi causis tam proxima quam remotis, indagando ulterius pergimus, & quidem ad nervos, qui sc: primario afficiuntur, an sint illi ex cerebro, vel potius e spinali medulla prodeuntes, quorum posteriores præ prioribus irritari inde concludimus

(a) Libr. de flat. § 7.
(b) in Institut. med. §. 771.
(c) Volum. 2do. p. 54.

primo, quia inſpectio Anatomica nos docet, nervos ſpinalis medullæ proſpicere illis partibus ſc. extremitatibus, in quibus præcipue convulſivi iſti motus exſeruntur. 2.do quia obſervamus, quod ſi nervi intra cranium originem ſumentes offenduntur, liberum ſenſuum tam internorum, quam externorum exercitium ſtatim tolli, uti in Epilepſia, nec non Apoplexia clare patet, unde etiam ratio redditur, cur in CHOREA S. VITI ſenſus omnes integerrimi permaneant.

§. IX.

In explicatione autem mirabilium hunc morbum commitantium phœnomenorum magnum inde nobis affulget lumen, ſi paulo attentius conſideramus anaſtomoſin nervorum per totum corpus, a Cl. WILLISIO & VIEOSANO accurate deſcriptam, figurisque illuſtratam, qua mediante mirabili mechaniſmo, irritatio facta in uno nervorum ramulo, ſtatim eodem fere momento diffunditur in loca diſſita & remota, absque eo, quod tangantur, pungantur, vel vellicentur, quod toties experimur, quoties plumeola, vel etiam leviſſimo ſtramine nervoſam per nares expanſionem tangimus, ubi per conſenſum ſtatim irritari videmus nervos pectoris, diaphragmatis atque abdominis, adeo ut motus vehementes ſternutationis oriantur, vel ſi nervi aſperæ arteriæ leviter afficiuntur, tunc illico excitari deprehendimus tuſſim; præterea quotidie fere obſervamus, quantos etiam ſuaveolens alias, moſchi odor in Hyſtericis & Hypochondriacis producere valeat convulſivos motus; deinde ſi perpendimus muſculi fabricam & aptum eius ad perficiendam actionem, cui deſtinatus, nexum, inſertionem, vim item & directionem il-

lius

ſius totidem mechanicis auxiliis , v. g. faſciis, hypomochleis, trochleis &c. adjutam atq; ejus agendi modum, nervorumque per illum expanſionem, ita ut nullum fere deprehendatur punctum, in quo non talis fibrilla nervea adſit; porro miram & plane diverſam ab aliis locis nervorum in muſculo evaneſcentiam, de quibus pro more eruditè agentes evolvi poſſunt Celeb. Viri BOERHAAV. (a) WILLIS (b) BERNOULLIUS (c) & alii. Porro liquidi nervei ſive ſpirituum animalium per nervos, muſculis influentium , quantum à poſteriori colligere poſſumus, naturam fluidiſſimam facillimeque mobilem ; denique quanta cum celeritate Chironomi atque Geſticulatores animæ imperio, hos vel illos muſculos moveant , qui motus iisdem inſtrumentis & mechanico modo fiunt, ac involuntarii ſive convulſivi, nec in actione ipſa , ſed cauſa tantummodo efficiente ab illis diſcrepant, dum ſcil. prior ab imperio Animæ, ſecus ac poſterior proficiſcitur.

§. X.

His igitur præmiſſis indagando ulterius pergimus ad dolorem ventriculi & anxietatem pectoris, quæ noſtro quidem judicio inde originem duxêre, quod cibi partim etiam nimia quantitate ingeſti & vitioſa qualitate imbuti non bene digeri, & in chylum laudabilem converti potuerunt, ſed diutius in ventriculo hærentes, in loco calido, qualis ventriculus eſt foti, ſibique

(a) Inſtit. Med. de muſcul, action.
(b) Tract. de mot. muſculor.
(c.) Diſſ. de mot. muſculor.

que commiſſi, ſtatim in motum fermentativum redacti fuerunt, & eam acquiſiverunt indolem, quam ſuæ naturæ loco calido ſtagnantes debent, ſicque in acidum humorem converſi, nerveam admodum ſenſilem Ventriculi tunicam lancinando moleſtum illum doloris ſenſum induxere, atque ob illam in §. IX. annotatam nervorum anaſtomoſin inter coſtales nervos & diaphragmaticos etiam in conſenſum trahendo anxietatem pectoris excitavere, cum autem ob longiorem moram materies ſive cruditates iſtæ in primis viis hærentes non ſolum acriores redditæ, ſed jam pars quædam in vaſa lactea propulſa atque maſſæ ſanguineæ permixta & fibrillis nerveis applicita fuerit, illas pro ſingulari ſuperficiei ſuæ ſtructura & applicatione, diverſimode irritando inordinatum ſpirituum animalium per nervos in muſculos influxum produxerunt & violentos illos convulſivos motus excitaverunt; certum quippe eſt quietem corporis dependere ab æquabili liquidorum imprimis ſpirituum animalium per ductus & canaliculos ſuos diſtributione, ita ut in nullum antagoniſtarum muſculum præ altero impetuoſior fiat influxus, unde conſequenter etiam nullus præ antagoniſta majorem vim exſerere poterit; ſi vero, quacunque de cauſa id proveniat, huic vel illi muſculo v. gr. deltoidi aut alii duplo celerius applicatur liquidum nervorum, tunc neceſſariò ſequitur, illum eodem tempore etiam duplo plus liquidi nervei præ reliquis ſcilicet antagoniſtis recipere & tantum illis decedere, quantum huic accedit, unde prona fluit conſequentia, illum tunc etiam fortius agere & antagoniſtarum reſiſtentiam longe ſuperare poſſe, ſic igitur quantum augetur influxus in elevatores v. gr. humeri, tantum ille minuitur in anta-

goni-

gonistas sive depressores, & inde elevatores depressoribus prævalentes humerum elevabunt. Idem fit cum cæteris manuum vel pedum ac totius corporis musculis. Si jam ideo inordinatus à diversa nunc horum, nunc illorum musculorum irritatione proveniens succi nervei influxus in antagonistas alternatim fit, etiam illos alternatim agere atque unum alterius resistentiam superare debere clarissimè patet; quo magis autem musculus inflatur, eò etiam fortius se contrahit & actionem suam majori vi absolvit, unde demonstrari & explicari posset, qualis esse & in quosnam musculos fieri debeat influxus ad efficiendam tam validam & uno fere tempore contingentem illorum contractionem, ut nimirum non solum aptus ad saltum corporis situs inducatur, sed etiam ut moles corporis à contactu pavimenti removeatur, ac facto saltu à terra, cui insistit, sursum impellatur, quousque impetus gravitatis sensim auctus æquetur impetui illi projectitio saltus, item quantum vis motiva, quæ ad efficiendum saltum requiritur, superare debeat pondus corporis; quia autem hæc describere minis prolixum hic foret, ideo L. B. ad incomparabilem JOH. ALPH. BORELL. (a) ista de materia non minus eruditè quam ex instituto agentem remittimus; potius pergentes ad indagandum illud symptoma, quî acciderit, quod liquida deglutire non potuerit, sed suborta tussi per os & nares constanter rejecerit; quod inde evenisse autumamus, quia ut notum, in valde composita deglutitionis actione velum palatinum extendi & foraminibus narium ita applicari debet, ne deglutienda per illa redeant

(a) Libr. de mot. Animal. p. 207. & seq.

eant & itidem epiglottidem glottidis rimæ, ne quicquam de cibis aut potu in illam delabatur; ſi igitur ob ſpaſmodicam aliqualem affectionem velum palatinum non rite, ut in ſtatu naturali fit, explicatur, ſicque foraminibus narium applicatur, non recte etiam munere ſuo fungi & liquidorum per nares eructationem, nec epiglottis ob ſimilem ſpaſmodicam affectionem glottidem recte operiens delapſum in aſperam arteriam impedire potuit, unde liquida nacta occaſionem irruendi in glottidem & aſperam arteriam ſubſtantiam illam valde ſenſilem ſtimulando ſtatim tuſſim excitabant, ubi poſtea per violentos iſtos excitatos reciprocos concuſſus exſpiratorios iterum per quaſcunque vias ibidem obvias fuerunt expulſa, dum autem ſpaſmodica epiglottidis contractio erat exigua, nec magnam in glottide aperturam relinquebat, quam non claudebat, ratio inde patet, cur ſine incommodo ſolida deglutire potuerit.

§. XI.

Reſtat autem adhuc quædam in explicatione difficultas reſpectu paroxyſmorum ſingulis diebus ſtatis ferè temporibus redeuntium, num id inde evenerint? quod per validiſſimos illos muſculorum motus partiumque agitationes fluidiſſimæ ſanguinis & liquidi nervei partes fuerint diſſipatæ, ita ut non amplius ſufficienti quantitate ad paroxysmum longius protrahendum influere in muſculos potuerint, ſicque paroxysmum diutius protrahere, quod ex parte etiam confirmare videtur debilitas & laſſitudo illa paroxyſmum excipiens; vel an fortaſſe etiam per iſtos ſuperius annotatos ſpaſmodicos motus materia irritans corpore fuerit

rit

rit expulſa, unde ad tempus nervi ab irritatione liberati manſerunt, uſquedum tandem iterum ex primis viis vel quocunque alio loco ſufficiens quantitas materiæ peccantis ad producendum novum paroxyſmum in maſſam humoralem tranſierit, & nervis denuò applicita novum paroxyſmum reſuſcitaverit. Quæ cum altioris ſint indaginis, ideo etiam aliis dijudicanda relinquimus.

§. XII.

Accedimus autem nunc ad effectus, quos dirus hic morbus, ni mature convenientibus remediis ei ſuccurratur, producere valet, qui ſane non ſpernendi; nam per convulſivos iſtos ſæpiusque redeuntes motus genus nervoſum adeo debilitatur ac læditur, & talis illi quaſi inducitur habitudo, ut levi poſtea ſed cauſa ſpasmodicæ illæ conſtrictiones reſuſcitentur, & motus iſti vitioſi in conſuetudinem tandem ferè abeant, unde facile tot violentis & repetitis convulſivis motibus artuum contorſiones, diſtorſiones & deformitates inducuntur, ac tandem plane nervos cerebri indies magis in conſenſum trahendo in deplorandum epilepticum morbum degenerant, & ſic denique epilepſiæ communes effectus, nempe vacillationem memoriæ, hebetudinem, fatuitatem, paralyſin, apoplexiam & tandem mortem procreant.

§. XIII.

Prognoſeos ergò tenendum, hunc affectum, ſi negligatur, ſuo haud carere periculo, et ſi radices jam altiores egerit, curatu difficilem & pertinacem (quod

test, Graviss. Cl. WEPFERO (a) & Cl. HOFFMANNO (b) nervosis affectibus solenne) evadere, nisi fortasse accedentibus pubertatis annis, ut Cl. SYDENHAM vult (c) per mensium fluxum mitigetur, vel in aliquibus plane tollatur; interim tamen semper eò pertinacior est & minus remediis auscultat, quo tenerior, præsertim à dispositione hæreditaria nervorum est constructio.

§. XIV.

Nihil aliud jam superest, quam ut pauca de curatione adhuc addamus, cujus cardo in eo consistere videtur. 1) ut materies peccans è primis viis eliminetur 2) acrimonia hærens in massa humorali corrigatur, 3) ut nervosum genus roboretur, 4) ventriculi & reliquarum partium tonus restituatur.

§. XV.

Ad scopum ergo nostrum feliciter obtinendum, serio inquirendum erit in constitutionem primarum viarum scil. ventriculi atque intestinorum, ac si per certa signa deprehendimus sive cruditates acido-viscidas sive vermes illis inhærere, tunc in tempore convenienti vomitorio vel purgante hæc heterogenea è corpore eliminentur, & quidem si cruditates vitiosæ, tunc præparandis illis & amovendis ex sequentibus naturæ & constitutioni ægri apta ac congrua pro judicio medentis eligi, & adhibita debita prudentia conveniente

(a) In obs. med. practic. de morb. capit.
(b) In Medic. Ration. System. tom. 2. passim.
(c) Oper med. tom. I, pag. 518. & 682. edit. Genev.

niente dosi præscribi possunt. v. g. tartar. emet. rad. ipecacuanh. rhabarb. ver. jalap. fol. senn. mann. calabr. magnes. alb. syr. de cichor. cum rhabarb. passul. laxativ. &c. quæ vel in substantia exhibentur vel ad palatum ægri in varias formulas rediguntur.

§. XVI.

Si vero vermes in illis stabulantur, atque rosione sua tunicam ventriculi & intestinorum irritando tales convulsivos motus concitant, ad expellendos ingratos istos hospites, talia in usum vocanda, quæ vim quasi specificam anthelminticam obtinent, v. g. Mercur. dulc. aloë hepatic. diagryd. sulphur. sem. cinæ tanacet. trochisc. alhand. hermet. Scret. agaric. trochisc. mass. pilular. de succin. Crat. Emanuel & similia, quæ vel in forma pulveris, pilular. aut boli aut quocunque alio modo ægro exhiberi possunt, in quibus selectum observare medico maxime incumbit.

§. XVII.

Expurgatis sic primis viis, si humores acrimoniam à cruditatibus §. XV. annotatis jam contraxerunt, tunc ad illam corrigendam absorbentibus utendum v. g. ocul. 69. ppt. test. ovor. ppt. conch. ppt. corall. rubr. & alb. ppt. os. sep. c. c. ust vel ph. ppt. mandibul. luc. pisc. cret. ppt. cryftall. ppt. &c. Ad roborandum autem genus nervosum atque motus convulsivos avertendos & præcavendos nervina antepileptica & antispasmodica sic dicta suppetias ferunt exoptatissimas ex. gr. unicorn. ver. ungul. alc. succin. alb. dent.

 hip.

hippopot. caſtor. lap. bezoard. or. & occ. ægagropil. cinnab. antimonii vel nativ. antimon. Crud. rad. pœon. betonic. valerian. petaſit. viſc. quern. ſem. pœon. pulv. epileptic. marchion. craton. ſpecif. cephal. Mich. theriac. cœl. aq. cinamom. buglos. cordial. Nor. epileptic. Lang. ſyr. fl. tunic. conf. de hyacinth. liq. c. c ſuccinat. ſal. volat. oleos Sylv. c. c. viper. eſſ. caſtor. ſuccin. &c. Quæ pro lubitu Medici in ſubſtantia decocto, infuſo, pulvere aut mixtura propinari poſſunt.

§. XVIII.

Tonus vero ventriculi debilitatus ut iterum reſtituatur, ſicque nova generatio vel vermium vel cruditatum acido-viſcidarum impediatur, ſequentia egregio eſſe poſſunt præſidio. v. g. rad. galang. zedoar. calam. aromatic. acor. ver. abſynth. chamonill. rom. cent. min. card. benedict. ſem. anis. fœnicul. zingib. cardamom. caryophyll. cinnamom. macis. pulv. ſtomachic. Birckmann elixir ſtomach. Mich eſſ. abſiynth. comp. Conerding. extr. card. bened. cent. min. & quæ plura.

§. XIX.

Præterea regulæ diæteticæ bene ſunt obſervandæ, quippe quæ plurimum ad curationem conferunt, hinc omnia acida, ſaccharata, mellita, paſtæ farinaceæ, fructus horæi ſummopere vitanda, è contrario quæ facile digeruntur, quæ chylum laudabilem præbent, quæ alvum apertam ſervant, parva quantitate, ſed ſæpius conceden-

cedenda, opera inſuper danda, ut animus ſit pacatus, ab ira, metu, terrore ſibi caveant ægri, ſomnus largior concedendus & exercitium corporis moderatum ſuadendum &c.

§. XX.

Generali autem indicationi remediorum in tali morbo proficuorum annectere ratum duximus & illam medendi methodum, qua haud ſine proſpero cum ſucceſſu uſus fuit B. D. D. Brunnerus, in ſupra recenſito affectu convulſivo profligando, poſtquam vocatus erat ad ægram, cum ex recenſione diætæ infantis ac certis aliis ſignis concludere potuit, in primis viis adeſſe ſaburram vitioſorum humorum, finito paroxyſmo tempore intermiſſionis ſtatim exhibuit ſequens vomitorium

℞ rad: Ipecacuanh. ℈ß
Tart. emet: gr. j
M: f pulv: pro doſi

a cujus uſu multum cruditatum acido-viſcidarum per ſuperiora ejecit, quo facto paroxyſmi ſtatim mitiores redditi fuerunt, unde illud debitis interpoſitis alterantibus bis repetiit, deinde ad humores edulcorandos, atque nervorum genus roborandum ſequentem pulverem præſcripſit

℞ pulv. rad. pœon.
Viſc. quern. āa ʒij
C. c. ph. ppt
unicor. ver. ppt
ungul. alc. ppt
ſuccin. alb. ppt
Cinabr. antimon. āa ℈iv

M.

M. d. ad sc. S. Pulver davon alle Tag drey mahl 3. Messerspitz voll zunehmen / cui postea adhuc pulv. stomach. Birkm. & trag: aromat. off ℥ij vel iij addidit. & ejus usum per longum tempus continuari præcepit; præterea regulas diæteticas exacte observandas inculcavit, præservationis gratia lene laxans, cujus basis Rhabarb. singulis fere mensibus usurpandum præscripsit &c. Et hæc sunt, quæ de morbo illo in compendio tradere mecum constitui, quia plura addere temporis angustiæ haud permiserunt. Quare te L. B. enixe rogo, ut hisce primitiis faveas & si alicubi erravero ignoscas. Interim Deo T. O. M. pro viribus hactenus concessis sit Laus, Honor, & Gloria.

F I N I S.

